

MİSTİK HEZEYANLAR VE YENİ BİR KUTB-İ AZAM

Sukuti MEMİOĞLU

<https://www.7sabah.com.tr/haber/16269/mistik-hezeyanlar-ve-yeni-bir-kutb-i-azam/>

2007 yılında vefat eden Sükuti Memioğlu, Felsefe öğretmenliğinin yanısıra 1990-2001 yılları arasında çeşitli dergi ve gazetelerde yazdığı özgün makaleleri ile tanınıyor.

Fethullah Gülenin psikolojisine ve Gülen hareketindeki anormalliklere ilk dikkat çeken yazardır. Herkesin Gülen hareketinden ürktüğü bir dönemde cesurca yazılar kaleme alan Memioğlu, Gülenin din algısında yaptığı tahrifat ve saplantılara dikkat çekiyordu.

Birçok yazar ve edebiyatçının sonradan eserlerinde kullandığı Sinek Kâğıdı metaforu Memioğluna aittir. Gülen ihanet şebekesinin içinde olduğu darbe girişimi vesilesiyle Memioğlu'nu rahmetle anarken 1992'de yazdığı bir makalesini paylaşıyorum.

İşte o makale:

Tevhid Dergisi, Mayıs 1992

Mistik hezeyanlar ve yeni bir kutbu azam

İslam'ı toplumun gündeminden tasfiye etmeye ve onu ıssızlarda süren kişisel bir yaşantı, egemenliği azgınlara devreden izbe bir zihni tasavvur haline getirmeye yönelik çabalar, işe kişi kültü oluşturarak başlarlar. Menkıbelerle efsaneleştirilen bir "merkez kişilik" dinin odağı haline getirilir. Böyle bir kişiliğin etrafında örgütlenilen mistik atmosfer dinin bütünü yerine konulur. Böylece dinin alanı ve boyutları, seçilen kişiliğin ufku ve çapıyla tayin edilir hale gelmiş olur.

Din, yüceltilmiş bir ferdin kişisel anlayışı, indi görüşü ve telakkileri ile kayıtlı ve sınırlı bir dünya görüşü haline getirilerek, kendi ilahi kaynağının yerine beşerî bir kaynağa bağlanır. Efsane kişinin merceğinden insana ilişkin, topluma, hayata ve ötesine ilişkin yansıyan ne varsa, din olarak anlaşılıp, insanüstü olan ilahi mesaj bir kişinin subjektif yorumuna indirgenmiş olur.

İslam'ın, toplumsal hayatı belirleyebilecek bir konuma gelmesinden endişe duyan çevreler, onu toplumun sosyal ve siyasal gündeminden uzaklaştırıp, fertlerin zihni tasavvurları düzeyine indirerek, kendileri için bir tehlike arzetmesini önlemeye çalışırlar. Bunu başarmanın yolu da İslam'ın, kitap ve sünnet düzleminde değil, bir ferdin kişisel mütalaaları çerçevesinde anlaşılmasını sağlamaktır. Bu gerçekleştirildiğinde, yorum ve anlayışı, dinin odağı haline getirilen kişinin denetlenebilirliği nisbetinde din de denetlenebilecek demektir. Dini denetlemek, onu, denetlenebilir bir otoriteye bağımlı kılmakla mümkündür. Sistemle uzlaşabilen bir kişi kutsanarak dini bir otorite kılınabilirse, onun kişisel düşünceleri adeta birer nas gibi dini bir kaynak ve delil haline getirilebilirse, onun şahsında din de sistemle uzlaşmaya başlamış olur. Söz konusu kişinin günlük maslahatlar eliyle evrilip çevrilebilirliği, dinin evrilip çevrilebilmesi için belirleyici bir ölçü haline getirilir.

Müslüman kitleleri edilgenleştirmek, dinlerini bireysel yaşantılarına hasredip, hayatın diğer bütün alanlarında laik otoriteyle uzlaşmalarını sağlamak için, onları böyle bir merkez kişiliğe doğru yönlendirmek, bütün kanaat ve düşüncelerini, bütün eylem ve etkilerini onun üzerinde odaklaştırmak yeterli olur. Kitleler, dinlerini, yönlendirildikleri ferdin kişisel ölçülerinden almaya, hayatı algılama ve yorumlama tarzlarını bu ölçülerle biçimlendirmeye ve daha önemlisi, olaylar karşısında geliştirecekleri pratikler de böyle bir kişiye bağımlı hale gelmeye başladıklarında, bütün güç ve varlıklarını o kişiyi denetleyebilecek olan mekanizmaların kontrolüne vermiş olurlar. Böylelikle Müslümanların potansiyel güç ve etkinlikleri daha doğmadan bir kısım mihraklar tarafından ipotek altına alınmış, laik egemenlik için bir güvenlik alanı oluşturulmuş demektir.

Rejim, kuruluşundan bu yana kendisi ile Müslümanlar arasında böyle kişileri tampon olarak kullanmaya özen göstere gelmiştir. Müslümanların ilgi ve teveccühünü üzerlerinde toplamayı başarabilen bazı abiler, hoca efendiler, üstadlar ve hazretler marifetiyle, kitleleri denetim altında tutmayı, Müslümanların güç ve etkinliklerini kendisi için tehlikesiz alanlara yönlendirmeyi başarabilmiştir. Her dönemde elinin altında böyle birkaç hoca efendi ve abiyi bulundurmaya, rejim kendi varlığının teminatı saymış ve onları Müslümanlara karşı sinek kâğıdı gibi kullanmıştır. Sinek kâğıdı, kokusuyla sinekleri cezbeder ve üzerine konanları nasıl etkisiz hale getirirse, bu "merkez şahsiyet"ler de Müslümanları çevrelerine toplar ve kendi etki alanı içine giren insanları, rejim adına

teslim alarak etkisiz hale getirirler. Olağan dönemlerde uygulama bu şekilde yürütülürken, bazı kritik ve olağanüstü dönemlerde rejim elinde hazır bulundurduğu bu sinek kâğıtlarından birisini özel formüllerle rayihalandırıp, süsleyerek eskisinden çok daha çekici bir terkip halinde vizyona koyar. Son günlerde bir zamane gazetesinde böyle bir çabaya girişilmiş olması, rejimin kendisini olağan üstü bir durumun eşliğinde hissettiğini düşündürüyor. Gazete, eski hoca efendilerden birini, hoca efendiler içinde bir hoca efendi olmaktan çıkarıp, kutbu azam konumuna yükseltmeye yönelik bir dizi başlatmış bulunuyor. Anlaşıyor ki, rejim Türkî cumhuriyetler için ABD'nin taşeronluğunu üstlendiği şu dönemde, şahsında İslam'ı politik arzulan için istismar edebileceği bir kutbu azama ihtiyaç duymaktadır.

Kitleleri "Amerikancı İslam"ın hurafelerle örülü atmosferi içinde, laik kurumlarla uzlaştırmak, devleti, orduyu, ulusçuluğu, tarihselciliği ve gelenekleri kutsar hale getirmek, hayatlarına kitap ve sünnetin değil, mistik hezeyanların, rüyaların ve metafizik imaların yön verdiği ufunetli ve ağlamaklı bir topluluk haline getirmek için önlerine bütün bu nitelikleri taşıyan parlak bir sinek kâğıdı koymak gerekir.

Ağlamaktan başka etkinliği bulunmayan, istikbalin istikrarı uğruna her türlü kitlesel eylemi "sokağa dökülmek" diye kınayarak Müslümana yasaklayan, yüce devletimiz, kahraman ordumuz, şanlı tarihimiz, necib milletimiz gibi sağ ve şöven bir terminolojiyi İslam adına tekrarlayıp duran eski bir diyanet memurunu "seçilmiş" ve "özel" bir din ulusu olarak pazarlayabilmek için sürdürülen çabalara, önce hoca efendi için, her ferdi bir veli olan parlak bir soy kütüğü çıkarılarak başlanıyor.

Hoca efendi dedesinin dedesinden başlayarak ninesi, anneanesi, teyzesi, annesi, dayısı ve amcalarının faziletlerini ve kerametlerini sayıp, menkıbevi bir şecere çizerek başlıyor kendini anlatmaya. "Dedem Molla Ahmed hayatının son otuz senesinde ayağını uzatıp yatmamış, sırtı yatak yüzü görmemiştir. Uykunun ağır bastığı anlarla sağ elini alnına koyar ve biraz kestirmiş. Günde birkaç zeytinle iktifa ettiği söylenir." "Şamil dedem için umre yaparken Safa ile Merve arasında ayaklarım yerden kesiliyor ve ben adeta havada uçuyordum. Daha sonra validem gördüğü bir rüyayı anlattı. Şamil dedemi melekler gibi bulutların üzerinde uçuyor görmüştü. Rüyanın görüldüğü tarih, aynen benim umre yaparken ayaklarımın yerden kesilip uçtuğum tarihi bu hal tesadüf olamazdı."

"Babam, her dakikasını mutlaka hayırlı ve bereketli bir işle dolduran bir insandı. Boş yaşamaya kapalıydı. Nükteleri vardı; fakat bu nükteler onun kıvrak zekâsından

kaynaklanan nüktelerdi. O hep ciddiyet âleminde dolaşır dururdu." Hatice ninem Edirne Müdafii Şükrü Paşa sülalesinden gelmiş. Bir gün Hatice ninem bayılır. Daha sonra anneme şunu anlatır. "Ben o halde iken iki adam geldi, bunun dilinin derisini yüzmemiz lazım dediler ve dilimin derisini yüzdüler" annem bunu anlatır ve şöyle devam ederdi. O güne kadar annemin uygunsuz sözler söylediği olurdu. Allah canını alsın gibi laflar ederdi. Bu hadiseden sonra ağzından böyle sözler çıkmadı."

Elbette, böyle her bir ferdinden kerametler dökülen bir aileden gelmiş olmak, hoca efendinin kendi kerametlerinin ve yüceliklerinin dayandırılabilceği uygun ve açıklayıcı bir zemin olarak anlaşılmalıdır. Şahsın şeceresini yüceltmek, kendisini yüceltmek için iyi düşünülmüş bir yöntemdir.

Tarihe maledilmek istenen kişiye, önce uygun bir tarih yazmak gerekir. Tarihin önüne sunduğunuz ve kayda geçmesini istediğiniz kişinin bir kaidesinin bulunması, köklü bir geçmişinin olması ona belli bir öncelik ve ayrıcalık kazandıracaktır. Çünkü yaygın kanaate göre önemli kişilerin geçmişleri de önemlidir. Daha doğrusu, önemli bir geçmişe sahip olmak kişiyi önemli ve değerli kılar.

İnsanların karşısına, çevresinde toplanmaları için çıkardığınız kişinin "özel bir kişi" olması gerekir. "Seçilmiş" olmak "özel" olmada bir avantajdır. İnsanın sadece kendi kişisel nitelikleri ve yetenekleriyle kazandığı bir üstünlük, yani nevzuhur bir üstünlük, ruhani bir liderlik için yeterli bir karizma sağlamayabilir. Kitlelerin sorgulamadan, inandıkları ölçülerle sınımadan bağlanacakları bir liderin, yalnızca kendi kişisel nitelikleri bağlamında özel olması yetmez. Üstünlüğünün sadece kendinden kaynaklanan bir üstünlük değil, tarih içinden süzülüp gelen seçilmiş soyuna dayalı bir üstünlük olması gerekir. Tarihi köklerle desteklenen bir üstünlük. Böylelikle yaratmak istediğiniz manevi liderin liderliğine, tarihi şahit göstermiş olursunuz. Özellikle yaratmak istediğiniz lider, ölçülerle denetlenmesini ve sorgulanmasını istemediğiniz, aksine ölçüleri kendisine göre değiştirmek, bütün değerleri ve ilkeleri kendisiyle denetlemek istediğiniz bir lider ise, onu tarihin onayından geçirmeli, heykelinize tarihten bir kaide oluşturmalsınız.

Tartışılmaz, sorgulanmaz, çünkü kendileriyle sorgulanacağı ölçülerin üzerinde olan, ölçü ve ilkelerin kendisine göre biçimlendirileceği bir liderin, üstün nitelikleri, kazanılmış değil, verilmiş, lütfedilmiş nitelikler olmak durumundadır. Çünkü kesbî nitelikler sahibine bir "seçkinlik" sağlasa da vehbi nitelikler bir "seçilmişlik" sağlamaktadır. "Seçkinlik" beşerî bir hali yansıtırken, "seçilmişlik" ilahi ve uhrevi bir durumu ihsas eder. Böylece

yarattığınız lideri denetim dışı bir konuma oturabilirsiniz. İnsanların kendisini seçmesi için onun, tarih içinde seçilmiş olması teşvik edici bir gerekçedir.

Hoca efendiyi ululamak ve kerametlerini anlaşılır kılmak için soy ağacına menkıbevi bir nitelik yüklenmesi bir noktaya kadar hoş görülebilir belki, ama bu reklam ve pazarlama programına peygamberin ve onun pak soyunun da alet edilmesinin katlanılabilir bir yanı bulunmamaktadır. Peygamber ve Ehl-i Beyt, hoca efendinin kutsallaştırılması operasyonunda adeta birer figüran haline getirilmektedir. Dizinin başında Emevi ve Abbasi zulmünden kaçan Ehl-i Beyt'in Ahlat'a sığınmış olduğu ve oradan İslam'ın Anadolu'ya girişini sağladıkları söz konusu edilerek, hoca efendinin de atalarının Ahlat'tan çıkmış olması vurgulanmakta ve hem baba hem de anne tarafından kendisinin Ehl-i Beyt'e mensup olduğu ileri sürülmektedir. Kaybolduğu iddia edilen bir şecere hakkında, kendinden menkul bir rivayetten başka hiçbir delile dayanmaksızın, kendini Seyyid ilan etmesi yetmiyormuş gibi, hoca efendi, Peygamber, hocanın kararlarını ve davranışlarını meşrulaştırmak, tercihlerini onaylamak için onun ve yakınlarının rüyalarında sabah akşam dolaşan bir gezgin haline getirilmektedir.

"Bu gece bu köye fahri kâinat efendimiz geldi. Arkasında Raşid Halifeler vardı. Hz. Ali'nin elinde birçok kazık bulunuyordu. Efendimiz bana dönerek: -Molla Muhammed bu köy senin mi diye sordu. Ben de evet Ya Rasulallah dedim. Bunun üzerine Hz. Aliye dönerek -Ya Ali bu köye de bir kazık çak bir daha bu köy de sallanmasın" dedi. Gördüğünüz gibi, peygamber ve raşit halifeler ellerinde kazıklarla deprem bölgelerini dolaşarak özel kişilerin doğup yetişecekleri beldeleri korumak için diyar diyar gezdirilmektedir. "Ertesi gün bir arkadaş geldi ve bana şunu nakletti: 'Akşam rüyamda efendimizi gördüm, size selam söyledi ve Evlendiği gün ölür ve cenazesine de gelmem' buyurdu." Yani Peygamber, bütün insanlar için öngördüğü sünnetinden hoca efendiyi istisna etmektedir. Böylelikle bir yandan hoca efendinin seçkinliği kendisi için özel uygulamalar getirilerek vurgulanırken, diğer yandan seçkinliğine dayanarak kitap ve sünnetin zahiri hükümleri dışında rüya, ilham, ima ve işaretler gibi batini delillere dayanarak davranabilmesine kapı açılmış olmaktadır.

"Bir gün arkadaşlardan biri bir rüya görüyor. Hatice validemiz kapının dışında, Efendimiz içeride oturuyor. Bizi kastederek Hatice validemiz soruyor. "-Ya Rasulallah bunlar bizden hoşnut musun diye soruyorlar diyor ve efendimizden cevap geliyor: -Evet hoşnudum hele

birisi hele birisi diyor." Bu alıntı hakkında söylenecek bir şey bulamıyorum. Sadece merak ettiğim bir şey var, kim o "birisi"!?

Hoca efendiyi yüceltme ve seçkinliğini vurgulama çabaları, Peygamber'in rüya yoluyla verdiği onayları da aşır bizzat hoca efendinin kendisine korunmuşluk (masumiyet) izafe etmesine kadar vardırılıyor. Üstelik bu masumiyet Peygamberin başından geçen olayların aynen yaşanmış olmasıyla ifade ediliyor. Bilindiği gibi Rasulullah Peygamber olmazdan önce Allah tarafından günahlara karşı çeşitli şekillerde korunurdu. Bu konuya ilişkin rivayetlerden birine göre, Rasulullah gençliğinde bir düğün eğlencesini izlemek ister, fakat her defasında olayın yakınında bir yerde uyuya kalır ve cahili bir eğlenceye katılmaktan korunmuş olur. Peygamber korunur da hoca efendi korunmaz olur mu, o da aynı olayı tıpkı peygamber gibi yaşayarak masumiyet sahibi olduğunu göstermiş oluyor.

"Hayatımda iki defa düğüne gittim. Yaşım da küçüktü. Karşıdan, düğünde içip içip oynayan erkekleri seyrediyordum. Yanıma bir sarhoş geldi; bana "Senin burada işin ne" dedi ve suratıma bir tokat akşetti. O tokadın acısıyla, biraz da mahcup eve geldim. Diğerinde talebeydim. Yine düğüne gittim. Eve geldim, saatlerce kapıyı çaldım, ama duyuramadım. Sabaha kadar evin önünde, hem de karın altında bekledim. Hâlbuki babamın uykusu çok hafiftir. Dışarıda bir çıtırtı olsa uyanır. Buna rağmen benim o kadar kapı çalmamı duymamıştı. O gün donarak ölecektim. Her iki düğüne gidişimin tokadını da çok acele yedim."

Hoca efendiye sadece rüyalar yol göstermiyor. Hayatının her alanında ilahi güçler etkili oluyor ve davranışlarını yönlendiriyor. İşte bir örnek daha. "İlk defa gittiğim haccda Harem-i Şerif'den hiç ayrılmıyordum. Bir gün lokantaya gitmek istedik. Mekke'nin lüks lokantalarından birine gittik. Yemekler hazırlanırken lokantanın içini çok pis bir koku sardı. Öyle bir koku ki, insanın başını lağımaya soksalar o kadar rahatsız edici olmaz. Fakat lokantadakilerin hiçbirinde değişiklik yok. Herkes iştahla yemeklerini yiyor. Baktım lokantanın önünde çöp arabası duruyor, bu koku oradan geliyor. Bir başka lokantaya gittik, burası da gayet lüks ve temiz idi. Tam yemekler geleceği sırada lokantayı aynı koku sardı. Baktım römork dışarıda duruyor. Bu gece vakti o römorku bizim arkamızdan kim getirmişti. Biz girerken römork yoktu. Vasitasız da römorkun gelmesi imkânsızdı. Sanki manevi bir ikazla karşı karşıya idik çünkü yemek için harem iklimini terk etmiştik." Gördüğünüz gibi hoca efendi Harem'den o muhterem vücudunu esirgedi diye, çekicisiz römorklar ayaklanıp lokanta lokanta kendisini kovalıyor ve Harem'i, teşrifleriyle

onurlandırmasını istiyorlar. Gene hoca efendi çok istediği halde kesimi şüpheli olan tavuğu yemekten alıkonuyor. "Çiğnedim çiğnedim yutamadım. Ben o güne kadar bu tavukların Suudlular tarafından hazırlandığını zannediyordum. Daha sonra gördüm ki ambalajların üzerinde Hollanda damgası var." Buradaki şer'i ölçüye dikkat edelim. Hollanda Hristiyan bir ülkedir ve şer'an Hristiyan'ın kestiği et temizdir ve yenir. Fakat hoca efendiye manevi güç bu tavuğu yedirmiyor. Şeriatın helal kıldığı alanlarda bile süren bir koruma.

Böyle bir koruma Peygamber için bile varid olmamıştı. Bilindiği gibi Rasulullah Yemen'den kendisine gönderilen ve mayasında domuzun kuyruk yağı bulunduğundan şüphe edilen bir peyniri yemiş ve "aslı helal olan şey şüphe ile haram olmaz" diyerek bir şer'i ölçü de koymuştu. Fakat görülüyor ki hoca efendiyi şer'i ölçülerin zahiri kalıplan bağlamıyor. O özel ve seçkin kişiliğiyle avam için vaz olunmuş olan ölçülerin ötesinde, kendisi için özel birtakım ölçülerin ilahi ikaz ve işaretlerle kendisine ulaşmasını beklemektedir. Eşya ve olaylar da onun bu beklentisini boşa çıkarmıyor. Sanki yeryüzündeki bütün nesnelere hoca efendiye hemen her konuda bir takım ilahi mesajlar, ilham ve işaretlerle rehberlik etmek için seferber olmuşlardır. Böylelikle hoca efendinin akıl, irade ve duyum gibi beşerî niteliklerini kullanmasına gerek kalmamaktadır. Adresini kimsenin bilmediği yerlerde, kimsenin getirmediği mektuplar, postacıya gerek kalmadan yastığının üstüne konmakta, koğuştaki kelebekler kimin tahliye edilip, kimin edilmeyeceğini haber vermekte, kara köpekler, gittiği yerde kendisini bir aksiliğin beklediğini haber vermek için, kendilerini defalarca arabasının altına atmakta, ailesini, kızlarını döven adamın tarlasına başka hiç bir yere yağmadığı halde dolu yağmakta, dua ederken bulunduğu yeri ışıklar sarmakta, İşaratül İ'caz okurken duvarlar "of, of" diye inlemekte, sinekler üzerine konmamakta, bütün bunların yetmediği yerde Peygamber devreye girmekte ve rüya yolu ile kendisini yönlendirmektedir.

Oysa Allah kâinatı bir Sünnetullah üzere yaratmış, insana da olaylar üzerinde cari olan bu sünneti araştırıp tesbit edebilmesi için duyu organları, anlayıp değerlendirebilmesi için akıl, gereğine göre davranabilmesi için irade ve bütün bu insani yeteneklerin doğru kullanılabilmesi için kitap vermiştir. İnsan dünya hayatı içinde kitabın ve sünnetin ışığında, Allah'ın bütün insanlar için yürürlüğe koyduğu tabii düzenlemeyi izleyerek yolunu bulmak zorundadır. Bunların dışında kişiler için özel bir takım işaret ve mesajlar sürekli söz konusu olursa, hayatın imtihan olma niteliği ortadan kalkar. Eşyanın ve

olayların kendi tabii seyrinin dışında anlamlar yüklenerek, "kişiyeye özel" nitelikler kazanıp insana hayatının her anında kılavuzluk etmeleri, o insana sınav esnasında kopya verilmesi anlamına gelir.

Ne var ki, hoca efendi çevresindeki her şeyden kendisi için özel ilahi mesajlar çıkarmaya çok yatkın bulunmaktadır. Araba kullanırken üç defa kaza geçirmesini, Allah'ın kendisini başka işler için yarattığına ve araba kullanmasını istemediğine yorumlayıp bir daha araba kullanmamaya karar verebilmekte, 11. ayda askere gidip 1. taburun 1. bölüğünün 11. eri olmasını, yani hep birlerin oluşunu kendi seçkinliğine yorabilmektedir. Bütün bunlar hoca efendinin ruh sağlığı hakkında yeterli ipucu taşımakla birlikte o bu konudaki teşhisimizi kolaylaştırmak için daha zengin bulgular sunmakta. İşte birkaç örnek: "Minare şerefesinin üzerinde yürümek çok hoşuma giderdi. Halbuki o esnada bana bakanların yüreği sıkışır ve bana bakamazlardı." "Geceleri geç vakitlere kadar Erzurum'daki türbeleri geziyor ve onlara Yasin okuyordum. Erzurum'dan ayrılıncaya kadar da bu âdetimi sürdürdüm." "Kurşunlu Camii'nin önünde Kâfiyi ezberlerken sağa sola gider gelir ve dünyayı başparmağıma taksalar da çevirsem diye hayal kurardım."

Riyazat yaptığım devrede, önce nefsimi bir kedi gibi gördüm ve kovaladım. Riyazata devam ettim. Bu arada onu ayı gibi gördüm. Kapıştık. Ben mi onu, o mu beni yendi belli olmadan uyandım. Bir müddet daha riyazat yaptım. Bu sefer de nefsimi goril gibi gördüm. Ondan kaçarak surların üzerine çıktım. O kadar kafama takıldı ki mesela namaz kılmak isteyince hemen o mukaddes mefhumlarla ilgili çağrışımlar ruhumu sarıyordu. Çok defa içimden namazdan kaçmak geliyordu. Bir aralık kendime şok vurdurmayı düşündüm. Bu durum altı ay kadar sürdü. Bu halette iken şeytanın sesini açıkça duydum."

Halüsinasyon yani gaipten sesler duyma, olmayan kokular algılama hatta kinetik halüsinasyonlar efendinin hayatında sıkça yaşadığı olaylar. Dua ederken etrafını ışıkların sarması, duvarların inleyişini duyması, lokantada kimsenin duymadığı pis kokuları algılaması hep birer halüsinasyon örneği. Şizofrenik tabiatlarda sık görülen bu halüsinasyon olgusunun en aşırı şekli ise yaşanan gerçek dışılığın beş duyunun sınırlarını aşıp beden bütününe içine alan bir kas duyumu halinde yaşanmasıdır. Buna psikiyatride kinetik halüsinasyon deniliyor. Hoca efendinin Hacc'da ayaklarının yerden kesildiğini hissetmesi, bütün bedeniyle bir uçuş duygusunu yaşaması tipik bir kinetik halüsinasyon olarak anlaşılabilir bir durumdur.

Mistik hezeyanlarla ilgili bu bölümü kapamazdan önce bize çok ilginç gelen iki anekdotu nakletmeden de geçemeyeceğiz. Kendisi anlatıyor: "Bir gün sabah namazı için yine ikinci kat mahfile çıkmıştım. Ansızın kendini görmedim ama sesini bütün baskısıyla vicdanımda duydum şeytan bana 'hele buradan aşağıya bir kendini at' diyordu. Israrla birkaç defa bana 'kendini buradan at' dedi. Ben 'iyi ama niçin' diye sordum. 'Olsun sen at' diye ısrar etti. Ne olur ne olmaz düşüncesiyle geriye çekildim." Şeytanın insana musallat olmasına kimsenin bir itirazı olamaz. Fakat şeytan insanı kötülüğe ve günaha çağırırken son derece ince bir takım ikna yöntemleri kullanır. Aklın kabul edebileceği makul tekliflerle çıkar insanın karşısına.

Bir çocuk için bile aldatıcı sayılmayacak böylesine "kör gözüme parmağın" bir teklifi, ya teklifi yapan şeytanın acemiliğine ya da muhatabın kolay aldanırlığına vermek gerekir.

Hocaefendi adım atmak için bile özel manevi ikaz ve işaretler beklemeye öylesine alışmış ki, böyle bir işaret bulamadığı durumda ne yapacağını bilemez hale geliyor:

"Yatmak istediğimde baktım ayağımı arkadaşlardan birine doğru uzatmam gerekiyor; saygısızlık olur düşüncesiyle ona doğru ayağımı uzatmadım. Diğer tarafta kitaplarımız duruyordu. Kitaplara doğru da ayaklarımı uzatmam mümkün değildi. Beri taraf kibleye denk geliyordu. Ayağımı uzatabileceğim tek yön vardı; orası da Korucuk istikametini gösteriyordu. Ve ben babam Korucuk'ta olabilir ve ona karşı saygısızlık etmiş olurum düşüncesiyle o tarafa da ayağımı uzatmadım. Birkaç gece böylece hiç uyumadan oturdum."

Problem çözmek için beşerî, zihni yeteneklerini kullanmayı her halde kendi seçkinliğine yakıştıramıyor ve onları biz sıradan insanlara bırakıyor. Biz sıradan insanlar, içinde bulunduğumuz müşküllerde olağan dışı uyarılar alamadığımız için, zorunlu olarak problemlerimizi aklımızı kullanarak çözeriz. Mesela hoca efendinin bu, yatacak yer bulamama problemiyle bizim gibi sıradan bir insan karşılaşmış olsaydı ya kitapları kible veya korucuk yönüne koyar, ya da kendisine doğru ayağını uzatamadığı arkadaşından yerini değiştirmesini ister ve ayaklarını uzatabileceği münhal bir istikamet bulabilirdi. Çünkü Kible ve korucuğun yerleri değişmezse de odadaki kitapların veya yatan insanların yerleri değiştirilebilir. Ancak hoca efendi, beşere verilmiş olan akli, biz lahuti ve melekûti bir yanı olmayan, nakıs ve zavallı fanilere layık, ilkel bir kabiliyet olarak telakki ettiğinden, böyle bir çözüm bulamıyor ve günlerce uykusuz kalıyor. (Bari gündüzleri arkadaşı kalktıktan sonra uyumayı düşünebilseydi).

Şimdi, böyle bir şahsiyetin insanlara bir kutbu Azam gibi tanıtılmasında kimler ne gibi amaçlar gözetebilirler. Bu sorunun cevabı için, rejimin içinde bulunduğu duruma ve ihtiyaç duyduğu kitlesel eğilimlere bakmak gerekiyor.

Son yıllarda rejim tam bir kriz halini yaşamaktadır. Kuruluşundan bu yana gerek bürokrat aydınların ulusalcı söylevleriyle gerek diyanet adamlarının marifetiyle rejime giydirilmek istenen kutsallık zırhı ağır yaralar almış ve üzerinde derin çatlaklar olmuştur. Şimdi kitlelerde rejimi ve onun "zinde" güçlerini kutsamaya yönelik yeni eğilimler oluşturmaya ihtiyaç vardır. Özellikle "zinde" güçlerin "ölü ele geçirme" operasyonlarının hızlandığı ve halk yığınlarını da içine alacak şekilde yaygınlaştırıldığı şu son zamanlarda, kamuoyu desteğinin "zinde güçler"den yana çekilmesi çok büyük bir önem taşımaktadır.

Bunun sağlanabilmesi için rejimi ve kurumlarını aklamayı kendisi için kutsal bir görev sayan, "zinde güçler"e karşı kalbi iştihak ve hürmetle dolu, kitle eylemlerini "Bizim sokağa dökülmekle işimiz yok," "katiyyen idareyi zor duruma düşürecek kitle hareketlerine girilmemeli" diyerek yasaklayan, uzlaşmacı bir dini otorite bulunması ve halk üzerinde etkisini arttırabilmek içinde kendisine olağan üstü nitelikler ve gaybi güçler yüklenerek yüksek bir manevi statü kazandırılması gerekmektedir. Hoca efendi rejimin ihtiyaç duyduğu bu nitelikleri fazlasıyla üzerinde taşıyan, düzen ve istikrar yanlısı, rejimin kurumlan karşısında boynu kıldan ince ve her fırsatta bu kurumları yüceltip kutsamaya hazır tam bir "devlet dini" âlimi olarak ortaya çıkmaktadır.

Öncelikle yerli malı ve ulusalcı bir din anlayışı vurgulanmakta ve İslam'ın Anadolu sınırlarını aşmasına katlanılamamaktadır. Hoca efendi Kürt kökenli olduğu için önceleri Bediüzzaman'a bile soğuk bakmış, onun Anadolu'nun bağrından çıkmamış oluşundan rahatsızlık duyarak, onunla görüşmekte istekli bulunmamıştır. "Bediüzzaman'ın Anadolu'dan çıkmış olmamasını da kendimce mesele yaptım ve içimde bu düşünceyi bir ukde olarak taşıdım. Ben Bediüzzaman Anadolu'nun bağrında boy atmalı ve gelişmeli değil miydi demekteydim." İşte bu cahilî düşüncelerle hoca efendi Bediüzzaman'la görüşmekten kaçınmış, ancak rüya ile uyarıldıktan sonra kendisini kabul edebilmiştir. Kavmiyetçiliği ve bölgeciliği reddeden Kur'an ayetleri ve Peygamber sözleri yeterli olmamış, ancak rüya gibi içsel ve subjektif bir delil, Kur'an ve sünnetin kesin ölçülerinin yapamadığını gerçekleştirerek bu türden cahili eğilimlerini izale edebilmiştir. Kavmiyetçiliğin ve bölgeciliğin iğrenç batağından Kur'an ve sünnetin ölçülerine sarılarak değil, gördüğü bir rüyaya bağlanarak kurtulabilmiştir. Hoca efendinin hayatında her

konuda olduğu gibi bu konuda da rüya ve uhrevi işaretler sarıh ve muhkem ayetlerden öncelikli ve etkili durumdadır. Ulusçu değerler söz konusu olduğunda, laik de olsa ulusal devletin kurum ve uygulamaları söz konusu olduğunda peşin bir kabul ve saygı her türlü ölçünün üzerine çıkmaktadır. Ege hoca efendi kişisel olarak bu kurumlara karşı saygı duyma ihtiyacındaysa bu kendini ilgilendirir. Kendi kişisel duygu ve düşüncelerini dine hamletmeye ve saygı duyduğu kurumları din eliyle kutsamaya kimsenin hakkı yoktur. İslam; laik devletin kurumlarını dokunulmaz ilan etmek ve onlara hizmeti öngörmek zorunda değildir. Laik kurumlar kendilerini kutsamak ve hizmete layık bir kimlikle tanımlamak istiyorlarsa, bunu kendi laik değer yargıları ve yasal güçlerini kullanarak sağlamalıdır. Bu konuda İslam'ı onları aklayan bir şahit durumuna düşürmeye kimsenin hakkı yoktur.

"Askerlik müddetince, askeriyeye ait yemeği yemedim. Çünkü ciddi askerlik yapıyor sayılmazdım. Onun için askeriyeye ait yemeğin bana caiz olmayacağını düşündüm ve yemedim. Giydiđim elbiseyi de astsubay talebelerin birinden satın almıştım. Önümde yığınla kâğıt ruleleri vardı. Fakat yemin ederek söylüyorum ki, şahsım hesabına bir nokta koyacak kadar dahi kâğıt kullanmadım ve askeriyeye ait kalemde, yine şahsım için bir nokta koyacak kadar dahi istifade etmedim. Çok hassas davranıyordum."

Eğer hoca efendi askeriyenin malını dokunulmaz görüyorsa bu onun kişisel değer yargılarından çıkardığı bir hükümdür. İslam böyle bir hüküm vermek veya verilmiş bir hükümü onaylamak durumunda değildir. Nihayet kişisel saygı ve ihtiram duygularının hesabı kendi iç dünyasına aittir ve o bu duygularının karşılığını da kişisel olarak görmüştür. Bu karşılığa İslam'ın herhangi bir payı yoktur.

"Hz. Nuh zamanından kalmış kadar kirli ve eski ne kadar kap-kacak varsa getirip, 'bunları temizleyin' dediler. Nasıl olsa asker ocağına ait kaplar diye, kollan sıvardım, çok ciddi olarak çalışmaya başladım. Başçavuşun dikkatini çekmiş. Haber göndermiş 'O çok çalıştı gitsin' demiş. Ben gittikten sonra da diğerlerinin isimlerini yazıp birliklerine göndermiş. Benim ismim gelmedi ve kurtuldum."

"Lehimdeki umumî baskılar, mahkeme heyeti üzerinde toplanınca hâkimlerin tavrı değiştı. Tümen komutanı ağırlığını koymuştu. Ankara'dan 'Mademki milliyetçi bir çocuk, bir meseleden dolayı onu niye bu kadar eziyorsunuz?' mealinde telefon veya telgraf gelmiş."

Hoca efendinin gözünde darbeci askerler "zinde güçlerdir" tarihe bir "işkencehane" olarak geçen "Ziverbey köşkü" ise, hakikatlerin ortaya çıkarılma mahallidir. Zinde güçlerin CIA kamplarında işkence teknikleri üzerinde eğitilmiş olan elemanlarının maharet sergiledikleri bu karanlık mahal, neden hoca efendinin gözünde böyle bir itibara sahiptir. Çünkü burada yapılan işkencelerin bahanesi devleti korumaktır. Hoca efendinin gözünde de bundan daha kutsal ve yüce bir amaç bulunamaz. Hele bu amaç komünizme karşı ileri sürülüyorsa işkenceyi meşrulaştırması kaçınılmazdır. Çünkü onun en büyük ideali komünizme karşı mücadele etmektir. "Komünizmin gemi azıya aldığı bir dönemde, ona karşı, hem de böyle nizami bir mücadele, geleceğin milliyetçi ve maneviyatçı tarihçilerini derin derin düşündürecektir" İşte kendi ifadesiyle bütün hareket ve mücadelesinin özet budur. Komünizme karşı "milliyetçi ve maneviyatçı" bir mücadele ona göre "İşte İslam".